

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. บทร้อยกรองในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
2. การเขียน
3. การเขียนบทร้อยกรอง
4. บทร้อยกรองประเภทกาพย์
5. หลักการและแนวคิดในการสร้างแบบฝึก
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทร้อยกรองในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รูปแบบคำประพันธ์ของบทร้อยกรองที่มีอยู่ในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพื้นฐานภาษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย

กลอนสี่	โคลงสี่สุภาพ
กาพย์ยานี 11	กลอนบทละคร
กลอนแปด	กลอนดอกสร้อย

บทร้อยกรองที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเรียนนั้นหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดให้มีการพัฒนาการเขียนบทร้อยกรอง ในรูปแบบของกลอนสี่ และกาพย์ยานี ในการเขียนบทร้อยกรองกลอนสี่นั้น นักเรียนได้รับการฝึกทักษะในการเขียนบทร้อยกรองที่มีความยาวขึ้นมามีระดับหนึ่ง มีการใช้จำนวนคำในการเขียนเพิ่มมากขึ้น คือ การเขียนบทร้อยกรองกาพย์ยานี 11

การเขียน

ความหมายของการเขียน

นราวัลย์ พูลพิพัฒน์ (2529, หน้า 95) ได้ให้ความหมายของการเขียน ดังนี้

การเขียน หมายถึง การถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกของตนออกมาเป็นตัวอักษร เพื่อให้ผู้อื่นที่ได้อ่านเกิดความรับรู้และเข้าใจ การเขียนถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดเพราะการเขียนเป็นผลรวมของการพูด การอ่าน การฟัง และการคิด

ประกาศรี สืออำไพ (2524, หน้า 340) การเขียน คือ การเสนอความคิดเห็นออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2535, หน้า 74) กล่าวถึงความหมายของการเขียนโดยสรุปดังนี้ การเขียนคือ การสื่อความหมายอย่างหนึ่งไปยังผู้อ่าน โดยใช้ตัวอักษรเป็นเครื่องมือในการส่งสาร เพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบความรู้ ความคิดและความรู้สึกของผู้เขียน

จุดมุ่งหมายในการเขียน

ผะอบ โปะชะกฤษณะ (2521, หน้า 46) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายโดยทั่วไปในการเขียนดังนี้

1. เพื่ออธิบาย ให้ผู้อ่านรู้ว่าอะไรเป็นอะไร เป็นการบอกเล่าให้ทราบ เช่น ความรู้ทางวิชาการ หลักเกณฑ์ ทฤษฎีต่าง ๆ การชี้แจง การประกาศให้ทราบ เป็นต้น

2. เพื่อพรรณนา ให้ผู้อ่านได้รู้สึก ได้เห็น ได้ยิน เช่นเดียวกับผู้เขียนรู้สึกจะเป็นการพรรณนาภาพ เสียง รส หรือสัมผัสใด ๆ ก็ตาม

3. เพื่อเปลี่ยนความรู้สึก เปลี่ยนความต้องการหรือเปลี่ยนท่าทีให้เป็นไปตามที่ผู้เขียนต้องการ

3.1 ชักชวนให้เห็นจริงในเรื่องที่เข้าใจยาก เช่น คำพังเพย ภาษิต ข้อธรรมะต่างๆ ที่เข้าใจยาก

3.2 โน้มน้าวให้เห็นด้วยในนโยบายใหม่ เปลี่ยนความคิดจากเรื่องหนึ่งไปอีกเรื่องหนึ่ง

4. เพื่อเล่าเรื่องให้ผู้อื่นทราบ เสมือนหนึ่งผู้อ่านได้เห็นสิ่งที่เกิดขึ้นหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง

องค์ประกอบของการเขียน

การเขียนที่ดีนั้น ผะอบ โปะชะกฤษณะ (อ้างใน ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2535, หน้า 77) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. มีความชัดเจน คือ อ่านแล้วเข้าใจทันทีไม่มีข้อเคลือบแคลงสงสัย การใช้ภาษาง่าย รัดกุม ถูกต้องตามความหมาย

2. มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ผู้อ่านอ่านแล้วจับจุดหมายได้ทันที ไม่พร่าเลอะเลือนหรือมีผลความมากเกินไป

3. มีความสัมพันธ์ ดำเนินความเป็นไปตามลำดับต่อเนื่องกัน ไม่กวานผู้อ่านติดตามได้ง่าย

4. มีความกว้างขวาง ผู้อ่านอ่านแล้วได้เพิ่มพูนในด้านความรู้หรือความบันเทิง หรือทั้งความรู้และความบันเทิง

5. มีความประณีต การให้คำตลอดจนการเข้าประโยคใช้ความประณีตเลือกมาอย่างถูกต้อง และเหมาะสม

6. มีความไพเราะงดงาม ภาษาที่ใช้ทำให้ผู้อ่านอ่านแล้วรู้สึกจับใจ

ประเภทของงานเขียน

ไพฑูริย์ ลินลารัตน์ (2535, หน้า 75) ได้กล่าวถึงประเภทของงานเขียนไว้ดังนี้

งานเขียนแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. งานเขียนร้อยกรอง เป็นงานเขียนที่มีรูปแบบบังคับ ได้แก่ จำนวนคำสัมผัส คำเอก คำโท คำครุ คำลหุ เป็นต้น

ชนิดของงานเขียนร้อยกรอง ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย ลิลิต เป็นต้น

2. งานเขียนร้อยแก้ว เป็นงานเขียนที่ไม่มีการบังคับจำนวนคำหรือสัมผัส แต่เป็นการเลือกสรร ถ้อยคำมาผูกเป็นประโยค เป็นข้อความและเป็นเรื่องราวอย่างสละสลวย

ชนิดของงานเขียนร้อยแก้ว ได้แก่ เรียงความ บทความ สารคดี นวนิยาย เรื่องสั้น จดหมาย รายงาน บทละคร เป็นต้น

นราวัลย์ พูลพิพัฒน์ (2529, หน้า 95-96) กล่าวถึงรูปแบบการเขียนไว้ว่า การเขียนอาจ แบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. การเขียนที่เป็นแบบแผน ได้แก่

1.1 เรียงความ

1.2 บทความ

1.3 รายงานทางวิชาการ

1.4 บันทึกทางราชการ

1.5 รายงานการประชุม

1.6 จดหมาย

1.7 ย่อความ

1.8 การถอดคำประพันธ์

2. การเขียนที่ไม่เป็นแบบแผน ได้แก่

2.1 การบันทึกส่วนตัว

2.2 การจดคำบรรยาย

2.3 การแนะนำหนังสือ

2.4 การวิจารณ์วรรณกรรม

2.5 บทละครพูด

2.6 เรื่องสำหรับเด็ก

2.7 สารคดี

2.8 โฆษณา

หรือการเขียนอาจแบ่งได้ดังนี้

1. การเขียนประเภทสื่อความเข้าใจ คือ การใช้ภาษาเขียนข้อความอย่างชัดเจนสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราว เข้าใจความคิด เจตนาของผู้เขียน ว่าหมายถึงอะไรอย่างไร

2. การเขียนประเภทสร้างสรรค์ คือ การเขียนที่ต้องการความไพเราะ ประณีตงดงาม มีวรรณศิลป์ การเขียนประเภทนี้ถือว่าการเขียนประเภทสื่อความเข้าใจ

การสอนทักษะการเขียน

ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ต้องใช้เวลาฝึกฝนมากกว่าทักษะอื่นๆ จึงจะเกิดผล ทั้งการคัดลอกมือ การคัดลอกข้อความ การเขียนแสดงความคิดเห็น ความรู้ และข้อเท็จจริงตลอดจนจินตนาการ เพราะการเขียนเป็นศิลปะในการสื่อสารความคิด ความรู้ ความเห็น และความรู้สึกไปยังผู้อ่าน ซึ่งต้องอาศัยความสามารถเป็นอย่างเอก จึงจะสามารถสื่อสารความรู้ ความคิด และอารมณ์ต่างๆ ให้ถึงผู้รับได้

จุดมุ่งหมายในการสอนเขียน

สมพร มั่นตระกูล (2526, หน้า 149) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายในการสอนเขียนไว้ดังนี้

1. ให้สามารถเขียนได้ถูกต้องตามอักขรวิธีและตามสมัยนิยม
2. ให้เห็นความสำคัญของภาษาเขียนที่มีต่อการสื่อความหมายและให้นักเรียนมีความสนใจที่จะฝึกฝนการเขียนให้ดียิ่งขึ้น
3. ให้สามารถเขียนได้รวดเร็ว อ่านง่าย สะอาดเรียบร้อย
4. ให้สามารถถ่ายทอดความคิดออกเป็นภาษาเขียนได้อย่างแจ่มแจ้ง และรู้จักลำดับความคิดให้เป็นระเบียบ
5. ให้มีความเจริญงอกงามทางจินตนาการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และแสดงออกได้ด้วยภาษาเขียนทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง
6. ให้รู้จักสังเกตและรู้จักจดจำถ้อยคำสำนวนดี ๆ รู้จักเลือกคำมาใช้สื่อความหมายได้ตรงตามความประสงค์
7. ให้มีศิลปะในการเขียน กล่าวคือ ใช้ภาษาเขียนได้กระชับรัด สละสลวยเหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคลและสื่อความหมายได้ตามที่ต้องการ

แนวทางในการสอนทักษะการเขียน

ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ (อ้างใน นรวาลย์ พูลพิพัฒน์, 2529, หน้า 97) ได้เสนอแนวทางในการสอนเขียนไว้ ดังนี้

1. ชั้นสอนทักษะเบื้องต้น มีการวางโครงเรื่อง หาเนื้อหาประกอบเนื้อเรื่อง การเรียบเรียงเนื้อเรื่องให้น่าสนใจ

2. ชั้นฝึกทักษะด้วยการฝึกพร้อมกันเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคลตามแนวที่ถนัด

3. ชั้นจัดประสบการณ์ เพื่อให้ฝึกทักษะเพิ่มเติม เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ บันทึกประจำวัน หรือศึกษาสำนวนที่ดี

4. ชั้นแก้ไขข้อบกพร่อง ซึ่ที่ผิด เลือกตัวอย่างมาวิจารณ์

กรณีการ์ พวงเกษม (2533, หน้า 74) ได้กล่าวถึงกลวิธีในการสอนเขียนสรุปได้ดังนี้

ในการเขียนเด็กมีความเป็นอิสระในการแสดงออกในด้านความคิด เป็นการเปิดใจของตนเองให้ผู้อื่นได้ทราบ การสอนให้เด็กได้พัฒนาทั้งทักษะการเขียนและความสามารถในการแสดงตัวเองได้โดยเสรี เป็นเรื่องค่อนข้างลำบากที่จะให้สอดคล้องกัน เพราะถ้าให้เขียนตามรูปแบบที่กำหนดมักจะเขียนไม่ค่อยออก แต่เมื่อให้เขียนตามสบายมักจะเพ้อเจ้อ หรือที่ เรามักเรียกกันว่า น้ำท่วมทุ่ง ดังนั้นในการฝึกเขียน ครูควรคำนึงถึงหลักต่อไปนี้

1. ถ้าจะให้เด็กเขียนอย่างเสรี ครูต้องไม่เข้มงวดมากนัก เช่น ถ้าเด็กสะกดผิดหรือวางรูปประโยคไม่ถูกต้องไม่ต้องไปแก้ไขใหม่ เพราะการแก้ไขจะทำให้เด็กเบื่อ เกิดความท้อ ครูควรจะปล่อยให้ผ่านไปก่อน โดยบันทึกข้อผิดพลาดไว้ เพื่อจะได้จัดกิจกรรมฝึกข้อผิดพลาดในโอกาสต่อไป

2. ศึกษาปัญหาที่มีผลต่อการเรียนของเด็ก เช่น สมาธิในการเรียน ความสนใจ ความตั้งใจต่อสิ่งที่เขียน อุปสรรคและข้อขัดข้องที่ทำให้เด็กไม่มีพัฒนาการในด้านนี้เท่าที่ควร

3. จัดประสบการณ์ที่ยั่วให้เด็กเกิดความต้องการที่จะเขียนที่จะแสดงออก เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น ความฝัน หรือจินตนาการออกมาในรูปของการเขียน ไม่ว่าจะป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรอง โดยที่เด็กไม่รู้สึกว่าเขาถูกบังคับให้ทำ เขาทำเพราะอยากทำเอง

4. ในการตรวจผลงาน ถ้าครูพบตอนใดที่เขียนได้ดีเด่น ควรทำเครื่องหมายไว้เป็นพิเศษเด็กจะได้ทราบความสามารถของตนเอง ถ้ามีข้อบกพร่องในตอนใดควรเรียกเด็กมาถามเหตุผล แล้วอธิบายข้อผิดพลาดให้เขาได้รับทราบ

5. นำผลงานของนักเรียนที่ดีเด่นแสดงให้เพื่อนชมหรืออ่านให้เพื่อน ๆ ฟังในบางโอกาส หรือในบางครั้งอาจจะประกวดการเขียนเพื่อนเป็นการเร้าความสนใจ

6. สนับสนุนให้เด็กเขียนด้วยลายมือที่ถูกต้องแบบและสวยงาม ซึ่งจะเป็ผลดีแก่ตัวเด็กเองในภายหน้า

การเขียนบทร้อยกรอง

อัมพร สุขเกษม (อ้างใน กิพลี วรรณกิจย์, 2538, หน้า 34-35) ได้กล่าวถึงข้อควรปฏิบัติในการเขียนบทร้อยกรอง ไว้ดังนี้

1. เขียนให้ตรงตามที่ตั้งใจไว้ หรือถ้าเป็นหัวข้อที่ผู้อื่นตั้งให้เขียน ก็ต้องตีความและเขียนให้ ตรงตามที่เขากำหนดให้

2. เขียนให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับร้อยกรองแต่ละประเภท แต่ละชนิด

3. ดำเนินเรื่องให้สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หรือที่เรียกว่า ดำเนินเรื่องให้มีเอกภาพ

4. ระมัดระวังการใช้ถ้อยคำ เช่น อย่าใช้คำซึ่งเติมสระอื่นเข้าไป โดยไม่มีความหมายหรือ คัดศัพท์ผิด

5. เขียนข้อความให้กระชับรัดกุมและได้เนื้อหาสาระ คือ ไม่ใช่ข้อความที่มีคำซ้ำอย่างฟุ่มเฟือย

6. ใช้คำให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและลักษณะของร้อยกรอง

7. ใช้สำนวนภาษาให้ถูกต้องตรงตามความหมาย พยายามหลีกเลี่ยงสำนวนภาษาที่ไม่ทราบ ความหมายแน่ชัด

8. สอดแทรกความคิดดี ๆ และแปลกใหม่ที่เป็นของตนเอง ลงในบทร้อยกรองพยายามหลีกเลี่ยง ความคิดหรือเนื้อเรื่องที่ใคร ๆ ก็พูดกันจนเป็นธรรมดาสามัญไปแล้ว คือ ต้องมีความคิดริเริ่มเป็นตัว ของตัวเองตามสมควร

9. ชัดเกลาถ้อยคำสำนวนและเนื้อหาให้ไพเราะราบรื่น ก่อให้เกิดความประทับใจแก่ผู้อ่าน พยายามทำให้ร้อยกรองที่แต่ง มีลักษณะต่าง ๆ ดีพร้อม ทั้งด้านการใช้ถ้อยคำสัมผัสส่วนเนื้อหาควรจะ น่าสนใจหรือมีลักษณะเร้าความคิด อารมณ์ และจินตนาการ

การสอนเขียนบทร้อยกรอง

การสอนให้เด็กเขียนบทร้อยกรองนั้นครูจะต้องคำนึงถึงหลักการด้านต่าง ๆ หลายด้าน ทั้งด้าน เจตคติ ความสนใจ และความเหมาะสมกับวัยของเด็ก

กรมวิชาการ (2539, หน้า 226-227) ได้เสนอขั้นตอน การสอนเขียนบทร้อยกรองไว้ดังนี้

1. ขั้นเรียงร้อยความคิดตน เป็นขั้นที่ฝึกให้เด็กรู้จักคิดอย่างต่อเนื่องแล้วเขียนความคิดนั้นด้วย ภาษาร้อยแก้วเป็นข้อความสั้น ๆ (เป็นประโยคหรือวลีก็ได้) โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนคำและการสัมผัส ตามลักษณะร้อยกรองแต่ต้องให้ข้อความต่อเนื่องเป็นเนื้อเรื่องเดียวกัน

2. ขั้นฝึกฝนให้รู้สัมผัส เป็นขั้นที่ฝึกให้เด็กรู้จักคำสัมผัสคล้องจองว่ามีลักษณะอย่างไร แล้วฝึก ให้หนักเรียนค้นหา หรือเขียนคำที่สัมผัสกัน เพื่อให้เกิดความเคยชินกับเสียงและการสัมผัส

3. ขั้นรู้จักจัดคำคล้องจอง เป็นขั้นที่ฝึกให้เด็กรู้จักจังหวะการสัมผัสระหว่างกลุ่มคำ แล้วฝึก เขียนกลุ่มคำสัมผัสคล้องจองกัน และมีใจความต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกัน

4. ขั้นเห็นรูปของฉันทลักษณ์ เป็นขั้นที่ฝึกให้เด็กได้เรียนรู้รูปแบบฉันทลักษณ์ของบทร้อยกรอง โดยเริ่มจากบทร้อยกรองง่าย ๆ เช่น กลอนสี่ หรือกาพย์ แล้วให้ฝึกอ่าน ฝึกฟัง สังเกตจำนวนคำและ จังหวะการสัมผัสตามลักษณะของบทร้อยกรองนั้น ๆ

5. **ขั้นเข้าใจหลักการเขียน** เป็นขั้นที่ฝึกให้เด็กได้เรียนรู้หลักในการเขียนบทร้อยกรองว่าจะต้องเขียนตามรูปแบบฉันทลักษณ์ของบทร้อยกรอง ต้องกำหนดโครงเรื่องที่เขียนให้ชัดเจน การใช้คำที่เหมาะสมและใจความของบทร้อยกรองต้องเป็นเรื่องเดียวกันมีความต่อเนื่องกัน

6. **ขั้นลองปรับเปลี่ยนร่วมเขียนบ้าง** เป็นขั้นที่ฝึกให้เด็กได้เริ่มเขียนบทร้อยกรองโดยเริ่มต้นจากกิจกรรมง่าย ๆ เช่น การเรียงบทร้อยกรองให้ถูกต้องตามลักษณะการสัมผัส เดิมคำที่ขาดหายไปให้สมบูรณ์ หรือปรับเปลี่ยนคำให้บทร้อยกรองให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเนื้อหาสอดคล้องกัน เป็นต้น

7. **ขั้นลงมือสร้างผลงานตน** เป็นขั้นการฝึกที่ยากขึ้น โดยการให้นักเรียนลงมือเขียนบทร้อยกรองด้วยตนเอง โดยเริ่มต้นจากกิจกรรมง่าย ๆ ก่อน เช่น เขียนตามผังเขียนเลียนแบบ ขึ้นต้นแล้วให้เขียนต่อ เขียนตามหัวข้อที่กำหนด เขียนบรรยายภาพ เป็นต้น

8. **ขั้นประเมินผลและชื่นชม** เป็นขั้นประเมินผลงานการเขียนของนักเรียน โดยครูหรือตัวนักเรียนเอง เพื่อหาจุดเด่น จุดบกพร่องที่ต้องแก้ไขให้สมบูรณ์และเป็นขั้นที่ครูจัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียนได้แสดงออกในวงกว้างและต่อเนื่อง เช่น การนำผลงานมาอ่านให้เพื่อนฟัง การนำผลงานของเด็กมาแสดงละคร จัดนิทรรศการผลงานพิมพ์เผยแพร่ผลงานของเด็ก เป็นต้น

วิธีนี้ ศรีไพรวรรณ (อ้างใน กิฟลี วรณจีย์, 2535, หน้า 37-38) ได้กล่าวถึงการสอนเขียนบทร้อยกรอง สำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาว่าควรมีขั้นตอนดังนี้

1. สืบหาความสนใจ หรือความถนัดของนักเรียนที่มีต่อบทร้อยกรอง
  2. ให้นักเรียนรู้จักฉันทลักษณ์ของบทร้อยกรองที่นักเรียนชอบ
  3. ให้นักเรียนกำหนดเรื่อง และจุดมุ่งหมายในการเขียน
  4. ให้นักเรียนรู้จักเรียบเรียงและขยายความคิด
  5. ให้นักเรียนลงมือเขียนบทร้อยกรอง โดยยึดหลักดังนี้
    - 5.1 เขียนให้ตรงจุดมุ่งหมายที่คิดว่าจะเขียน
    - 5.2 เขียนให้ถูกฉันทลักษณ์ที่ตั้งใจจะเขียน
    - 5.3 ดำเนินเรื่องให้สอดคล้องกัน เกี่ยวเนื่องกันไปเป็นเรื่องเดียวกัน
    - 5.4 ระวังการใช้ถ้อยคำ เลือกใช้คำที่มีความหมายสอดคล้องกันเนื้อหาและอารมณ์
- บทร้อยกรองจึงจะไพเราะ
- 5.5 เขียนร้อยกรองให้กระชับรัดกุม
  - 5.6 ใช้คำให้เหมาะแก่เนื้อเรื่อง
  - 5.7 ใช้สำนวนภาษาให้ถูกต้อง
  - 5.8 พยายามสอดแทรกความคิดที่ดีในบทร้อยกรอง
  - 5.9 ชัดกล่าสำนวนให้ไพเราะราบรื่น

บทร้อยกรองประเภทกาพย์

ความหมายของร้อยกรอง

มีผู้ให้ความหมายของร้อยกรองไว้หลายท่านด้วยกัน ดังเช่น

พงษ์จันทร์ คล้ายสุบรรณ (2528, หน้า 4) ให้ความหมายของร้อยกรองว่า

หมายถึง คำประพันธ์ที่มีฉันทลักษณ์ หรือแบบแผนบังคับด้วยจำนวนคำในวรรคสัมผัสและอื่น ๆ มี 6 ชนิด คือ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย และกลบท แต่ละชนิดแบ่งย่อยลงไปอีก

จุฬา ละคร (2534, หน้า 62) ร้อยกรอง หมายถึง การแต่งหนังสือดี ได้รับความไพเราะ ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติฉันทลักษณ์

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ (อ้างใน กิฟลี วรรณกิจ 2535, หน้า 29) กล่าวว่าร้อยกรอง ได้แก่ งานสร้างสรรค์หรือบทกวีนิพนธ์ที่กวีผู้สร้างสรรค์จัดทำขึ้น เพื่อแสดงออกซึ่งความคิด ความเห็น ความต้องการ หรือจินตนาการของตนให้เป็นที่ปรากฏ โดยใช้ระเบียบของภาษา มีรูปแบบ มีข้อบังคับ กำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ เฉพาะแบบ เช่น การกำหนดจำนวนคำหรืออักษร กำหนดส่งรับสัมผัสตามตำแหน่ง กำหนดจำนวนวรรค กำหนดคำที่มีเสียงหรือรูปวรรณยุกต์ กำหนดคำที่มีเสียงหนัก เบา สันยยาว ที่เรียกว่าครุ ลหุ เป็นต้น

เสฐียรโกเศศ (2515, หน้า 9) กล่าวว่า ร้อยกรอง หมายถึงโคลงฉันท์ กาพย์กลอน ซึ่งมีถ้อยคำที่นำมาประกอบประพันธ์กัน มีขนาด มาตรการ เสียงสูงต่ำ หนักเบา และสันยยาวตามรูปแบบ (Pattern) ที่กำหนดไว้ รูปแบบที่กล่าวนี้มีมากด้วยกัน ไม่จำเป็นต้องมีเฉพาะแต่ที่กำหนดไว้ในตำรา ซึ่งว่าด้วยการแต่ง โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน หรือฉันทลักษณ์

ถวัลย์ มาศจรัส (2535, หน้า 59) ร้อยกรอง หมายถึง คำประพันธ์ตั้งแต่กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ร่ายทั้งหมด

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2493, หน้า 758) ให้นิยาม “ร้อยกรอง” ไว้ว่า “แต่งหนังสือดี ให้มีความไพเราะ”

พระยาอนุমানราชธน (อ้างใน วรรณกรรม บำรุงกุล, 2537, หน้า 17) ให้ความหมายร้อยกรองไว้ว่า ถ้อยคำที่นำมาประกอบกัน มีขนาดมาตรการ เสียงสูงต่ำ หนักเบา และสันยยาว ตามแบบรูป (Pattern) ที่กำหนดไว้ แบบรูปที่กล่าวนี้มีมากด้วยกัน ขนาดมาตรการ ได้แก่ ถ้อยคำที่เป็นบทหนึ่งๆ โดยกำหนดเป็นมาตราวัดขึ้นเป็นหน่วยหนึ่งๆ ถ้าต้องการจะแต่งต่อ ก็ซ้ำรูปนั้นเรื่อยไปทุกบทคำมาตราวัดที่กล่าวนี้ ภาษาอังกฤษเรียกว่า Metre ในภาษาบาลีสันสกฤตเรียกว่า ฉันท บทประพันธ์ร้อยกรองบทหนึ่งๆ ภาษาอังกฤษเรียกว่า Stanza บาลีเรียกว่า คาถา สันสกฤตเรียกว่า โศลก

ความเป็นมาของกาพย์

เจือ สตะเวทิน (2517, หน้า 45) ได้กล่าวถึงที่มาของคำว่ากาพย์ ดังนี้ คำว่ากาพย์นั้นตามหลักนิรุกติศาสตร์ว่ามาจากคำบาลีว่า กวี หรือ กวี นั้นเอง

แต่เดิมคำว่า “กาพย์” มีความหมายกว้างๆ อย่างคำว่า กลอน ผิดแต่คำว่ากาพย์เป็นภาษาบาลี แต่กลอนเป็นคำไทยแท้ กาพย์กิติ กลอนกิติ แต่เดิมหมายถึงคำประพันธ์ทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ก็รวมเรียกว่ากลอนตามภาษาไทยและเรียกกาพย์ตามภาษาบาลี ภายหลังบางท่านจึงเรียกกวีนิพนธ์ หรือ Poetry ในภาษาอังกฤษว่า “กาพย์กลอน” เป็นคำรวมๆ

ว่าถึงคำว่า “กาพย์” โดยเฉพาะแต่โบราณเรียกรายเป็นกาพย์ เช่น (1) เรียก กาพย์มณี ทั้งๆ ที่เป็นคำประพันธ์ด้วยร้อย (2) เรียกกาพย์มหาชาติ (แต่งในรัชกาลพระเจ้าทรงธรรม) ทั้งๆ ที่คำประพันธ์เป็นร้อยยาว

ครั้งต่อมาภายหลังเมื่อการกวีนิพนธ์เจริญมากขึ้น มีความสับสนกันด้วยชนิดและประเภทต่างๆ โบราณจารย์ท่านจึงแยกเรียกกันเสียใหม่ โดยเฉพาะกำหนดว่า “คำประพันธ์ประเภทไม่มีบทบังคับ เอกโท ครุลหุ ให้เรียกว่า กาพย์” เช่น กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉับ 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28 เป็นต้น

ดังนั้นความหมายของคำว่า กาพย์ จึงแยกตัวออกมาเป็นเอกเทศ ดังที่เราใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ พระยาอุปทิศศิลปสาร (อ้างใน วราภรณ์ บำรุงกุล, 2537, หน้า 83) อธิบายความเป็นมาของกาพย์ไว้ว่า

“คัมภีร์กาพย์สารวิลาสินีกิติ คัมภีร์กาพย์คันทะกิติ เห็นได้ว่าแต่งขึ้นในเมืองไทยเมื่อสมัยไทยรุ่งเรืองในภาษาบาลี ยุคเดียวกับที่แต่งคัมภีร์มงคลทีปนี และเอาคำประพันธ์ของไทยไปแต่งแปลเป็นภาษาบาลี และกำหนดให้มีสัมผัสอย่างไทยเรา ซึ่งข้าพเจ้าไม่เคยเห็นคำประพันธ์อื่นๆ ในบาลีและในสันสกฤตสัมผัสอย่าง 2 คัมภีร์นี้เลย”

ความหมายของกาพย์

รุประณี นาคทรพร (2518, หน้า 232) ได้อธิบายความหมายของกาพย์ ไว้ว่า กาพย์เป็นร้อยกรองประเภทหนึ่งที่แต่งได้ง่าย และมีความไพเราะไม่แพ้ร้อยกรองประเภทอื่นๆ กาพย์ที่นิยมแต่งกันแพร่หลาย มี 3 ชนิดคือ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉับ 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2493, หน้า 133) ให้ความหมาย “กาพย์” ไว้ดังนี้ “ร้อยกรองทั่วไป คำร้อยกรองทำนองฉันท์แต่ไม่นิยมครุลหุ”

กำชัย ทองหล่อ (2537, หน้า 490) อธิบายความหมายของกาพย์ไว้ ดังนี้ “คำประพันธ์ชนิดหนึ่ง ซึ่งมีกำหนด คณะ พยางค์ และสัมผัส มีลักษณะคล้ายกับฉันท์ แต่ไม่นิยมครุลหุเหมือนกับฉันท์”

พระยาอุปทิศศิลปสาร (2539, หน้า 430) ให้คำจำกัดความของกาพย์ ไว้ว่าคำกาพย์ของไทยเรา หมายถึง คำกาพย์พวกหนึ่ง ซึ่งต่างกับกลอนเพราะจัดวรรคต่างกัน ต่างกับคำโคลงและร้อยเพราะไม่นิยมเอกโท และต่างกับฉันท์เพราะไม่นิยมครุลหุ แต่ประพันธ์เข้ากับฉันท์ได้

ประเภทและลักษณะของกาพย์

วราภรณ์ บำรุงกุล (2537, หน้า 87) ได้กล่าวถึงกาพย์ฉันทน์ 11 เป็นกาพย์ที่มีต้นเค้ามาจาก กาพย์พราหมคัตติ ในคัมภีร์สารวิลาสินี และกาพย์ตรังคนทีหรือตรังควชิราวดี ในคัมภีร์กาพย์คันทนะ เพราะ มีแบบรูปและสัมผัสคล้ายกันมาก แต่ก็มีผู้รู้ให้ความเห็นว่า กาพย์ยานี น่าจะได้อาจมาจาก อิทธิวีเชียรฉันทน์ ที่ขึ้นต้นบทว่า “ยานีธ...” ผู้รู้ท่านนี้คือ พระยาอุปกิตศิลปสาร ซึ่งอธิบายว่า “คำยานีที่ใช้เรียกกาพย์ 11 ท่านเรียกตามฉันทน์อิทธิวีเชียร ซึ่งยกมาเป็นตัวอย่างว่า “ยานีธ ภูตานิ สมาคตานิ” แต่ท่านลด ข้อบังคับ ครุ ลหุ และเติมสัมผัสเข้าแทน และเรียกกาพย์ยานีตามตัวอย่างฉันทน์นั้น

ยานีธ ภูตานิ สมาคตานิ ภูมมานิวา ยานิว อนุต ลิกเช
สพเพว ภูตา สุมา ภวนตุ อโถปี สกกจจ สุนนตุ ภาสิต

เมื่อนำมาเขียนเป็นวรรคแบบไทย จะได้ดังนี้

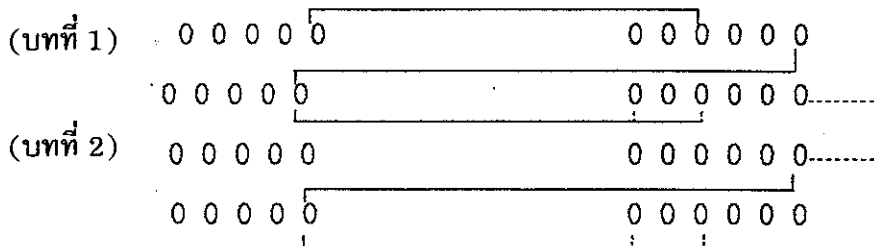
ยานีธ ภูตา-	น สมาคตานิ
ภูมมานิวา ยา-	นิว อนุตลิกเช
สพเพว ภูตา-	สุมา ภวนตุ
อโถปี สกกจจ	จ สุนนตุ ภาสิต

กาพย์ยานีมีชื่อเรียกหลายอย่าง คือ กาพย์ยานี กาพย์ยานีลำน่าน กาพย์ยานีลำน่าน 11 กาพย์ 11 เป็นต้น

กาพย์ยานี 11 นี้ ในหนึ่งบทมี 2 บาท เรียกบาทเอกและบาทโท แต่ละบาทมี 2 วรรค วรรคหน้ามี 5 คำ วรรคหลังมี 6 คำ รวมในหนึ่งบาทมี 11 คำ (การเรียกลำน่าน 11 จึงมาจากจำนวนคำในหนึ่งบาทนั่นเอง) การสัมผัส กำหนดให้คำสุดท้ายของวรรคแรกสัมผัสกับคำที่ 1 หรือ 3 ของวรรคที่ 2 คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 3 คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 อาจจะสัมผัสกับคำที่ 1 หรือ 3 ของวรรคที่ 4 หรือไม่มีสัมผัสก็ได้คำสุดท้ายของวรรคที่ 4 ในบทก่อนสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 2 ในบทหลัง

ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2537, หน้า 219) กล่าวถึง กาพย์ยานี 11 ว่า นิยมแต่งในความที่ต้องการโน้มน้าวจิตใจให้หวั่นไหว เอ็นดู สงสาร เศร้าสลด หรือบทบรรยายความชื่นชมและบทบรรยายความทั่วไป

แผนผังกาพย์ยานี 11

ตัวอย่าง

จาก ภาพยนตร์ไชยสุริยา ของ พระสุนทรโวหาร (ภู่)

ชั้นกตททุกษยัก

มันเผือกเลือกเผาไฟ

รอนรอนอ่อนอัสตง

ช่วงดั่งน้ำครึ่งแดง

แสนลำบากจากเวียงชัย

กินผลไม้ได้เป็นแรง

พระสุริยงค์เย็นยอแสง

แฝงเมฆเขาเงาเมรุธร

หลักการและแนวคิดในการสร้างแบบฝึก

หลักการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก

ในการสร้างแบบฝึก วรรณาด พ่วงสุวรรณ (อ้างใน อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรรค์, 2538, หน้า 55) กล่าวถึงหลักการสร้างและวางแผนการสร้างแบบฝึกซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์
2. ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหา
3. ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึก
  - 3.1 ศึกษาปัญหาในการเรียนการสอน
  - 3.2 ศึกษาจิตวิทยาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและจิตวิทยาพัฒนาการ
  - 3.3 ศึกษาเนื้อหาวิชา
  - 3.4 ศึกษาลักษณะของแบบฝึก
  - 3.5 วางโครงสร้างและกำหนดรูปแบบของการฝึกให้สัมพันธ์กับโครงสร้าง
  - 3.6 เลือกเนื้อหาต่างๆ ที่เหมาะสมบรรจุในแบบฝึกให้ครบตามที่กำหนดไว้

พรรณี ชูทัย (2522, หน้า 192-195) ได้เสนอการนำหลักจิตวิทยามาใช้ในการฝึกทักษะพอสรุปได้คือ

1. การสาธิตและการอธิบายแนะนำ เริ่มแรกนั้นควรบอกให้นักเรียนทราบว่าจะทำอะไรชี้แจงให้เห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเรียน เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจ
2. ในขณะที่ฝึกหัด ในการแนะนำเพื่อช่วยในเด็กฝึกทักษะนั้นๆ ได้ด้วยตนเอง
3. ให้เด็กได้มีโอกาสฝึกทันทีหลังจากการสาธิต และสิ่งที่ต้องคำนึงถึงก็คือการทำซ้ำและการเสริมแรง ควรให้โอกาสเด็กได้ฝึกซ้ำๆ
4. ให้คำแนะนำที่อยู่ในบรรยากาศที่สบาย ครูผู้สอนต้องใจเย็น บรรยากาศไม่ตึงเครียดจะช่วยให้เด็กเกิดความพยายามในการฝึก

5. ปัญหาที่ยากในการฝึกทักษะใหม่ของผู้เรียน คือ การที่ทักษะเก่าของผู้เรียนมารบกวนการเรียนรู้ทักษะใหม่ การแก้ไขครูควรอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจว่าทักษะใหม่นั้นมีวิธีการฝึกฝนของตนเอง ซึ่งแตกต่างไปจากวิธีการของทักษะเก่าและพยายามกระตุ้นให้เด็กระลึกอยู่เสมอว่าเขากำลังเรียนทักษะใหม่

เพื่อให้แบบฝึกที่สร้างขึ้นมีความสมบูรณ์และเหมาะสมที่จะนำไปใช้กับนักเรียน โดยให้สอดคล้องกับวัย ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (อ้างใน วัชร สุวรรณพันธ์, 2537 หน้า 21) ได้แนะนำหลักจิตวิทยาที่ควรนำมาใช้พอสรุปได้ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูควรคำนึงว่านักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถและความสนใจที่แตกต่างกัน ฉะนั้นในการสร้างแบบฝึก จึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสม ไม่ยากหรือง่ายเกินไปและควรมีหลายแบบ

2. การจูงใจผู้เรียน ทำได้โดยการจัดแบบฝึกจากง่ายไปหายาก เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เป็นการกระตุ้นให้ติดตามต่อไป และทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการทำ แบบฝึก

3. การนำสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิตและการเรียนรู้มาให้ให้นักเรียนได้ทดลองทำ ภาษาที่ใช้พูดใช้เขียนในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนได้ทำแบบฝึกในสิ่งที่ใกล้ตัว นอกจากจะจำได้แม่นยำแล้ว นักเรียนยังสามารถนำหลักและความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์อีกด้วย

4. กฎการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) เกี่ยวกับกฎการฝึกหัดซึ่งสอดคล้องกับการทดลองของ วัตสัน (Watson) นั่นคือ สิ่งใดก็ตามถ้ามีการฝึกหัดหรือทำบ่อยๆ ย่อมทำให้ผู้ฝึกคล่องแคล่วสามารถทำได้ดี ในทางตรงข้ามสิ่งใดก็ตามถ้าไม่ได้รับการฝึกหัด หรือทอดทิ้งไปเป็นเวลานาน ย่อมทำได้ไม่ดี ต่อเมื่อมีการฝึกฝนหรือกระทำซ้ำ จึงจะช่วยให้เกิดทักษะเพิ่มขึ้น

หลักการสร้างแบบฝึกทักษะทางภาษา

หลักการสร้างแบบฝึกนั้น เพียงจิต อึ้งโพธิ์ (อ้างใน กิฟลี วรรณจีย์, 2537, หน้า 48) ได้กำหนดแนวทางได้ดังนี้

1. ควรสร้างแบบฝึกให้มีหลายๆ รูปแบบ เช่น การให้เติมคำ ให้จับคู่ ต่อเติมตารางอักษร มีการใช้เกมและเพลงประกอบการสอน

2. คำนึงถึงความยากง่ายของคำที่นำมาฝึก และมีการเปลี่ยนรูปแบบของกิจกรรมไม่ให้เกิดเกิดความเบื่อหน่าย

3. การฝึกแม้ว่าจะมีจุดประสงค์สำคัญเน้นที่การเขียน แต่ก็มิละเลยการฝึกทักษะการอ่าน การฟัง และการพูด ทักษะพื้นฐานทางภาษาทั้งสี่ด้านนี้จำเป็นต้องได้รับการฝึกไปพร้อมๆ กัน การใช้ภาษาจึงจะมีประสิทธิภาพ

4. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างแบบฝึก

รัชนี ศรีไพรวรรณ (อ้างใน อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรรค์, 2537, หน้า 57) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักในการจัดทำแบบฝึกทักษะว่า

1. ให้สอดคล้องกับจิตวิทยา และพัฒนาการของเด็ก และลำดับชั้นของการเรียนเด็กแรกเกิด ยังมีประสบการณ์น้อย แบบฝึกทักษะจะต้องอาศัยรูปแบบ สีสวย จูงใจเด็ก และเป็นไปตามลำดับความยากง่ายเพื่อให้เด็กมีกำลังใจทำ

2. ให้มีจุดมุ่งหมายว่าจะฝึกในด้านใด แล้วจัดเนื้อหาให้ตรงกับความมุ่งหมายที่วางไว้ ครูต้องจัดทำไว้ล่วงหน้าเสมอ

3. ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก ถ้าสามารถแยกตามความสามารถแล้วจัดทำแบบฝึกเพื่อส่งเสริมเด็กแต่ละกลุ่มได้ก็ยิ่งดี

4. ในแบบฝึกต้องมีคำชี้แจงง่าย ๆ ให้เด็กสามารถทำตามคำสั่งได้

5. แบบฝึกต้องมีความถูกต้อง ครูจะต้องตรวจพิจารณาให้ถี่ถ้วน

6. การให้เด็กทำแบบฝึกแต่ละครั้งต้องให้เหมาะสมกับเวลาและความสนใจของเด็ก เด็กเล็ก ๆ ย่อมมีความสนใจสิ่งใดอยู่ได้ไม่นาน

7. ควรทำแบบฝึกหลาย ๆ แบบ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้กว้างขวางและส่งเสริมให้เกิดความคิดริเวอร์ (River) (อ้างใน ประภัสสร ปิตฝ่าย, 2537, หน้า 50-51) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกดังนี้

1. แบบฝึกทุกเรื่อง ควรให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกมากพอก่อนที่จะเรียนต่อไป

2. การฝึกแต่ละครั้ง ควรฝึกเพียงแบบเดียว เรื่องเดียวเท่านั้น

3. ฝึกโครงสร้างใหม่กับสิ่งที่เรียนรู้อยู่แล้ว

4. สิ่งที่ให้ฝึกแต่ละครั้ง ควรเป็นบทฝึกสั้น ๆ

5. คำพูดหรือเนื้อหาในแบบฝึกควรเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

6. แบบฝึกควรให้นักเรียนได้ใช้ความคิดด้วย

7. แบบฝึกควรมีหลาย ๆ แบบ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย

8. การฝึก ควรฝึกในสิ่งที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ (อ้างใน วัชร สุวรรณพันธุ์, 2537, หน้า 11) ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแบบฝึกดังนี้

1. แบบฝึกหัดควรมีหลายแบบ เพื่อเด็กจะได้ไม่เบื่อ

2. ควรเป็นแบบฝึกหัดสั้น ๆ

3. ควรให้ฝึกในสภาพที่แตกต่างกัน

4. ควรมีการประเมินผล และควรประเมินผลขณะที่ฝึกหัดเพื่อดูว่าเด็กเกิดความชำนาญในทักษะนั้นเพียงใด

แบร์เน็ทท์ (Bemett) และคนอื่นๆ (อ้างใน ประภัสสร ปัดฝ้าย, 2537, หน้า 50) ได้เสนอแนะลักษณะแบบฝึกที่ดีไว้ว่า

1. ควรมีข้อเสนอแนะการใช้
2. ควรมีคำหรือข้อความให้อย่างจำกัดและแบบให้ฝึกอย่างเสรี
3. คำสั่งหรือตัวอย่างไม่ควรยาวเกินไป และยากแก่การเข้าใจ
4. ถ้าต้องการให้ศึกษาด้วยตนเอง แบบฝึกนั้นควรมีหลายรูปแบบและให้ความหมายแก่ผู้ฝึก
5. ควรใช้จิตวิทยาและกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน
6. ควรสร้างขึ้นเพื่อฝึกสิ่งที่จะสอน และเกี่ยวข้องกับนักเรียน
7. คำพูดหรือเนื้อหา ควรเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และเป็นสิ่งที่นักเรียนพบเห็นอยู่แล้ว
8. สิ่งที่ฝึกแต่ละครั้ง ควรเป็นบทฝึกสั้น ๆ และเข้าใจง่าย ไม่น่าเบื่อ และกระตุ้นให้เด็กสนใจ

อยากฝึก

ประโยชน์ของแบบฝึก

วรรณมา เครือเนียม (อ้างใน กิฟลี วรรณจีย์, 2535, หน้า 19) กล่าวว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่จำเป็นต่อการฝึกทักษะทางภาษาของนักเรียน เป็นประโยชน์สำหรับครูในการสอนทำให้ทราบพัฒนาการทางทักษะทั้งสี่คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน โดยเฉพาะทักษะการเขียน ครูสามารถเห็นข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของนักเรียน ซึ่งจะได้หาทางแก้ไขปรับปรุงได้ทันที ทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

เพ็ตตี (Petty) (อ้างใน อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร, 2537, หน้า 62) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ เป็นอุปกรณ์ในการสอนที่ช่วยลดภาระของครูได้มาก เพราะแบบฝึกเป็นสิ่งที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ ระเบียบ
2. ช่วยเสริมทักษะทางการใช้ภาษา แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กฝึกทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่จะต้องอาศัยการส่งเสริมและความเอาใจใส่ของครูผู้สอนด้วย
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน การให้เด็กทำแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับความสามารถของเขา จะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จทางด้านจิตใจมากขึ้น
4. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน โดยกระทำดังนี้
  - 4.1 ฝึกทันทีหลังจากเด็กได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ
  - 4.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
  - 4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก

5. แบบฝึกที่ใช้จะเป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง
6. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นเป็นรูปเล่มเด็กสามารถเก็บรักษาไว้ใช้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนด้วยตนเองต่อไปได้
7. การให้เด็กทำแบบฝึก ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่างๆ ของเด็กได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้นๆ ได้ทันทั่วถึง
8. แบบฝึกที่จัดขึ้นนอกจากที่อยู่ในหนังสือแบบเรียน จะช่วยให้เด็กได้ฝึกฝนเต็มที่
9. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยจะช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงาน และเวลาในการที่จะต้องเตรียมสร้างแบบฝึกอยู่เสมอ ในด้านผู้เรียนไม่ต้องเสียเวลาลอกแบบฝึกจากตำราเรียนทำให้มีโอกาสได้ฝึกฝนทักษะต่างๆ มากขึ้น
10. แบบฝึกช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่มที่แน่นอนย่อมลงทุนต่ำกว่าที่จะพิมพ์ลงในกระดาษไขทุกครั้ง และผู้เรียนสามารถบันทึกและมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างมีระบบและระเบียบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้แบบฝึกการเขียน การสอนเขียนบทร้อยกรองและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สมปอง อินทร์งาม (2535) ได้ศึกษาเรื่องการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนบทร้อยกรอง สี่คำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าหลังจากการใช้แบบฝึก นักเรียนมีพัฒนาทักษะทางด้านความรู้ความเข้าใจ และการคิดเชิงสร้างสรรค์ทางภาษามากขึ้นกว่าเดิม และมีผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ความเข้าใจและความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนบทร้อยกรองสี่คำสูงขึ้นที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

กิ่งดาว พุทธิพันธ์ (2534) ได้ศึกษาเรื่องกิจกรรมฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ในด้านความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์พบว่านักเรียนมีการพัฒนาทักษะ ทางด้านการเขียนคำตอบแบบสร้างสรรค์มากกว่าทางการเขียนเรียงความบรรยายภาพ และพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการแต่งประโยคสูงขึ้น

กิพลี วรรณฉวี (2535) ได้เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ และสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ มีความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนบทร้อยกรองสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนบทร้อยกรองแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่

เรียนโดยการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนบทร้อยกรองแบบสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนบทร้อยกรองแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิจ จันทรมล (2535) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้แบบฝึกหัดการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีคะแนนรวมเฉลี่ยก่อนสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิจิตรา ฐะคำ (2537) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความจากเรื่องและจากภาพของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดในด้านคิดคล่อง คิดยืดหยุ่น คิดริเริ่มและคิดละเอียดละเอียดได้